herpy

GEKONY

Eastern spiny-tailed gecko

Strophurus williamsi

Strophurus williamsi to niewielki gatunek nadrzewny z suchego interioru wschodniej Australii. Grzbiet i ogon pokrywają żółtopomarańczowe kolce, a w razie zagrożenia gekon wystrzykuje z ogona lepką, cuchnącą ciecz. W ciągu dnia chętnie wygrzewa się w słońcu, ale poluje głównie o zmierzchu i w nocy. O hodowli właśnie tego gatunku istnieje niewiele wiarygodnych informacji, dlatego najlepiej sprawdzi się u doświadczonych hodowców.

Rodzina: Diplodactylidae Dawna nazwa: *Diplodactylus williamsi*

NAJWAŻNIEJSZE FAKTY

ZWIERZĘ

Wielkość dorosłego osobnika	**10-13 cm** długość całkowita z ogonem
Długość życia	**4-10 lat**
Aktywność	**Za dnia, o zmierzchu i w nocy**
Tryb życia	**Nadrzewny**
Środowisko	**Półpustynia i sawanna**
Trudność	**Doświadczony**

HODOWLA

Min. terrarium	**45 × 45 × 60 cm** D × S × W dla 1 dorosłego osobnika
Temperatura w dzień	**25-30 °C**
Miejsce wygrzewania	**30-32 °C**
Temperatura w nocy	**18-25 °C**
Wilgotność	**40-60%**
UVB	**Zalecane** Strefa Fergusona 2
Pokarm	**Owady**
Utrzymanie	**Pojedynczo lub w parach**

ROZMNAŻANIE

Rozmnażanie	**Jajorodny**
Wielkość zniesienia	**1-2 jaj**
Zniesienia w roku	**2-5**
Inkubacja	**43-80 dni** przy 27-30 °C

OCHRONA I FORMALNOŚCI

CITES	**Załącznik III**
Załącznik unijny	**Załącznik C**
IUCN	**Najmniejszej troski (LC)**

O gatunku

Strophurus williamsi to smukły, niewielki gekon o szarym do szarobrązowego ubarwieniu podstawowym, z ciemniejszymi plamami i często siateczkowym lub szachownicowym wzorem na grzbiecie. Spód ciała jest jasny, z drobnymi brązowymi lub czarnymi kropkami, a oczy mają pomarańczową do czerwonej obwódkę wokół tęczówki. Najbardziej rzucającą się w oczy cechą są spiczaste, żółtopomarańczowe guzki: dwa niemal równoległe rzędy wzdłuż grzbietu i cztery rzędy kolców wzdłuż ogona. Palce są krótkie, płaskie i szerokie, z dużymi lamelkami przylgowymi, dzięki czemu gekon z łatwością wspina się zarówno po korze, jak i po gładkich powierzchniach.

Gatunek został opisany w 1963 roku przez amerykańskiego herpetologa Arnolda Klugego pod nazwą *Diplodactylus williamsi*, a później przeniesiony do rodzaju *Strophurus*. Nazwa upamiętnia herpetologa Ernesta Williamsa. Rodzaj słynie ze swojej obrony: ogon ma gruczoły, które potrafią wystrzyknąć w napastnika lepką, kleistą i silnie pachnącą ciecz, a gekon celuje,

wyginając ogon. Potrafi też unieść się wysoko z wygiętym grzbietem i powoli machać ogonem, jednocześnie szeroko otwierając pysk i pokazując intensywnie niebieskie lub żółte wnętrze jamy gębowej. Ponieważ ta obrona jest skuteczna, gekon rzadziej traci ogon niż wiele innych gekonów.

Osiąga 10-13 cm długości łącznie z ogonem. Od pyska do kloaki mierzy 4-7 cm, a ogon ma około 5 cm. Samce mają pory przedodbytowe, których brak u samic. Masa ciała nie jest udokumentowana. Długość życia również nie jest udokumentowana dla tego gatunku; gekony z rodzaju *Strophurus* żyją zwykle 4-10 lat, niektóre dłużej. Podobnie jak blisko spokrewnione *Strophurus ciliaris* i *Strophurus taenicauda* żyje na drzewach i krzewach i często można go zobaczyć w ciągu dnia, jak wygrzewa się na cienkich gałązkach.

Występowanie i środowisko

Strophurus williamsi jest endemitem wschodniej Australii. Występuje w północno-wschodniej Nowej Południowej Walii, w Queenslandzie, w południowo-wschodniej części Australii Południowej i w północno-zachodniej Wiktorii. Miejscem typowym są góry Warrumbungle w Nowej Południowej Walii.

Zasięg jest wyspowy i rozciąga się od okolic Cairns na północy po Adelaide na południu, a na zachód do okolic Bourke. Większość populacji zamieszkuje strefę półsuchą w środkowej Nowej Południowej Walii i południowo-zachodnim Queenslandzie, a w Wiktorii gatunek żyje w zaroślach mallee i w lasach dorzecza Murray-Darling.

> **Naturalny zasięg:** Australia.

ŚRODOWISKO

Strophurus williamsi zamieszkuje otwarte lasy i zarośla w półsuchym interiorze wschodniej Australii: lasy sklerofilowe, lasy eukaliptusowe, sawanny i mallee. Jest związany z *Callitris*, eukaliptusami typu ironbark, *Casuarina*, spinifeksem i *Leptospermum*. W ciągu dnia siedzi na cienkich gałązkach, gdzie ubarwienie zapewnia mu kamuflaż, albo kryje się pod luźną korą i w dziuplach pni. Nocą szuka też pożywienia na ziemi wokół kęp traw.

Klimat jest ciepły i suchy, z dużymi wahaniami między dniem a nocą oraz między latem a zimą. Gatunek preferuje 25-30 °C. Brak pomiarów wilgotności powietrza i zimowych temperatur z jego naturalnych siedlisk.

Czytaj więcej: Wilgotność, zraszanie i wentylacja

Hodowla

TERRARIUM

Wiedza o hodowli *Strophurus williamsi* jest skąpa, dlatego wartości podane w częściach o hodowli opierają się na danych dla rodzaju, zwłaszcza dla blisko spokrewnionych *Strophurus ciliaris* i *Strophurus taenicauda*. Dorosły osobnik potrzebuje terrarium o wymiarach co najmniej 45 × 45 × 60 cm (długość × szerokość × wysokość), tak aby zmieścił się gradient temperatury. Wysokość jest ważniejsza niż powierzchnia dna, bo gekon się wspina.

Urządź terrarium z wieloma cienkimi gałązkami ustawionymi pod różnymi kątami, korą i korkiem jako kryjówkami oraz solidnym obsadzeniem roślinami, najlepiej sztucznymi lub odpornymi. Gekon chętnie wygrzewa się wysoko, więc zadbaj o gałąź blisko źródła ciepła. Jako podłoże sprawdzi się sucha do lekko wilgotnej mieszanka ziemi i piasku z warstwą liści, a wilgotna kryjówka na jednym końcu ułatwia linienie. Terrarium musi być dobrze wentylowane, ponieważ gatunek pochodzi z suchego klimatu.

Czytaj więcej: Ciepło i temperatura

TEMPERATURA

Strophurus williamsi jest ciepłolubny i żyje w klimacie o dużych dobowych wahaniach. Utrzymuj w terrarium temperaturę dzienną 25-30 °C i miejsce do wygrzewania o temperaturze około 30-32 °C, do którego gekon może podejść i od którego może się oddalić. Na noc ogrzewanie wyłącza się, a temperatura może spaść do pokojowej, około 22-25 °C latem i do 18 °C w okresie zimowego spoczynku.

Stosuj żarówkę punktową z termostatem nad gałęzią i mierz temperaturę termometrem cyfrowym u góry i na dole. Przy stałej temperaturze powyżej 35 °C gekon szybko się odwadnia i stresuje.

WILGOTNOŚĆ I WODA

Dla *Strophurus williamsi* wilgotność powietrza powinna być umiarkowana, około 40-60 %, a terrarium w ciągu dnia musi całkowicie wyschnąć. Lekko zraszaj co drugi lub trzeci wieczór, aby gekon mógł pić krople z liści i gałązek, a pomiędzy zraszaniami pozwól podłożu wyschnąć. Nigdy nie dopuszczaj do stałego zawilgocenia terrarium, bo u gatunku z suchego klimatu prowadzi to do pleśni i problemów ze skórą.

Trzymaj w terrarium płytką miseczkę ze świeżą wodą i regularnie ją wymieniaj. Higrometr pokaże, czy wartości są utrzymywane.

OŚWIETLENIE I UVB

Strophurus williamsi wygrzewa się w naturze w słońcu, więc korzysta z UVB. Użyj świetlówki T5 HO z 6 % lub 10 % UVB zamontowanej nad siatkową pokrywą, tak aby indeks UV na najwyższych gałęziach wynosił około 1-3, co odpowiada strefie Fergusona 2, z cieniem na drugim końcu terrarium. Strefa Fergusona nie została ustalona dla tego gatunku, więc ta wartość jest szacunkiem opartym na jego dziennym trybie aktywności.

Latem utrzymuj oświetlenie przez około 12-14 godzin, a w okresie zimowego spoczynku krócej, sterując nim za pomocą wyłącznika czasowego. Noc musi być ciemna.

Czytaj więcej: Światło i UVB

ŻYWIENIE

W naturze *Strophurus williamsi* żywi się stawonogami, zwłaszcza świerszczami, konikami polnymi, ćmami, pająkami i termitami. W niewoli podawaj urozmaiconą mieszankę drobnych owadów karmowych, takich jak świerszcze, małe karaczany i małe szarańcze. Owady nie powinny być dłuższe niż odległość między oczami gekona.

Młode karm codziennie lub co drugi dzień, a dorosłe dwa-trzy razy w tygodniu. Obsypuj owady wapnem i regularnie podawaj wapń z witaminą D3 oraz preparat multiwitaminowy. Owoce nie są udokumentowane jako część diety, więc trzymaj się owadów.

Czytaj więcej: Zwierzęta karmowe: utrzymanie i hodowla Czytaj więcej: Wapń, witaminy i suplementy

ZACHOWANIE I OBCHODZENIE SIĘ ZE ZWIERZĘCIEM

Strophurus williamsi to przede wszystkim zwierzę do obserwacji. Jest szybki i nerwowy i nie należy brać go do ręki częściej, niż to absolutnie konieczne. Może wystrzyknąć swoją lepką, cuchnącą ciecz i może stracić ogon, choć zdarza się to rzadziej niż u wielu innych gekonów. Nigdy nie chwytaj go za ogon.

W ciągu dnia często siedzi na widoku i się wygrzewa, a o zmierzchu staje się naprawdę aktywny. Trzymaj pojedynczego osobnika lub parę, która przywykła do siebie, i nigdy nie łącz dwóch samców, bo najpewniej będą walczyć. Udokumentowanych doświadczeń z trzymaniem tego gatunku w grupach jest niewiele, więc wybierz najostrożniejszą formę utrzymania.

Rozmnażanie

DOJRZAŁOŚĆ PŁCIOWA I OKREŚLANIE PŁCI

U *Strophurus williamsi* obie płcie mają przy kloace krótki, ukośny rząd powiększonych, mięsistych łusek, ale tylko samce mają pory przedodbytowe, a u młodych samców zgrubienia hemipenisów za kloaką stają się widoczne w wieku 6-12 miesięcy. Wiek i masa ciała w chwili osiągnięcia dojrzałości płciowej nie są udokumentowane dla tego gatunku. Gekony z rodzaju *Strophurus* zwykle dojrzewają płciowo w wieku 12-18 miesięcy, niektóre dopiero w wieku 24 miesięcy. Jako praktyczną zasadę przyjmij, że samica powinna być w pełni wyrośnięta i w dobrej kondycji, zanim zostanie przeznaczona do rozrodu.

GODY I KOPULACJA

W naturze *Strophurus williamsi* rozmnaża się od września do lutego, czyli w czasie australijskiej wiosny i lata. Samica może kopulować ponownie już godzinę po złożeniu jaj. Brak wiarygodnych informacji o zimowym spoczynku w niewoli dla tego konkretnego gatunku, ale *Strophurus ciliaris* i *Strophurus taenicauda* utrzymuje się zimą przez 8-10 tygodni w niższej temperaturze i przy krótszym dniu, a płcie są w tym czasie rozdzielone. Wpuść samca do samicy, do jej terrarium, i rozdziel je, jeśli samica jest nękana.

SKŁADANIE JAJ I ZNIESIENIA

Samica *Strophurus williamsi* składa 1-2 jaja naraz i średnio około pięciu zniesień w roku. Między zniesieniami mija 24-42 dni, a sezon składania jaj trwa od września do stycznia. W naturze jaja są składane u podstawy drzew, pod kamieniami lub w opuszczonych norach. Postaw na dnie terrarium pojemnik do składania jaj z 5 cm lekko wilgotnego piasku lub mieszanki piasku i torfu. Przez cały sezon zapewniaj samicy obfitość wapnia i owadów.

INKUBACJA

Ostrożnie przenieś jaja *Strophurus williamsi* do pojemnika inkubacyjnego z lekko wilgotnym wermikulitem lub perlitem, nie obracając ich. W temperaturze 27-30 °C i przy wilgotności powietrza 70-80 % wyklucie następuje po 43-80 dniach. Młode w chwili wyklucia mierzą około 3 cm od pyska do kloaki i 5 cm łącznie. Nie zbadano, czy temperatura wpływa na płeć młodych u tego gatunku, dlatego trzymaj się środka zakresu, dopóki nie zdobędziesz własnych doświadczeń.

ODCHÓW MŁODYCH

Młode *Strophurus williamsi* zaczynają jeść trzy-pięć dni po wykluciu. Trzymaj każde młode osobno lub w małych, wyrównanych grupach w niewielkim, dobrze wentylowanym pojemniku z gałązkami, wilgotną kryjówką i ciepłym miejscem do wygrzewania. Podawaj najmniejsze owady, np. świeżo wyklute świerszcze i duże muszki owocowe (*Drosophila hydei*), obsypane wapnem, i karm codziennie. Tempo wzrostu nie jest udokumentowane dla tego gatunku, więc regularnie waż młode i zapisuj przebieg. Natychmiast je rozdziel, jeśli któreś młode jest nękane przez pozostałe.

Zdrowie i częste błędy

Brak informacji weterynaryjnych dotyczących konkretnie *Strophurus williamsi*, dlatego poniższa lista opiera się na ogólnej wiedzy o gekonach z obszarów suchych:

- Zbyt wysoka temperatura przez dłuższy czas, prowadząca do odwodnienia i braku apetytu. Zadbaj o to, by gekon mógł odejść od miejsca do wygrzewania do chłodniejszych stref.
- Niedobór wapnia i witaminy D3, zwłaszcza u młodych i samic rozrodczych. Objawia się miękkimi szczękami, wygiętymi kończynami i drżeniem. Stosuj wapń i UVB.
- Problemy z linieniem, gdy powietrze jest zbyt suche. Zapewnij wilgotną kryjówkę i usuwaj resztki wylinki z palców i końca ogona letnią wodą.
- Urazy wynikające z niewłaściwego chwytania lub stresu, w tym utrata ogona.
- Pleśń i problemy ze skórą, jeśli terrarium jest stale wilgotne.

Zgłoś się do weterynarza z doświadczeniem w leczeniu gadów, jeśli gekon traci na wadze, nie je przez kilka tygodni albo wygląda na wiotkiego i ospałego.

Zawsze pytaj kogoś, kto się zna

Ten poradnik to dobry punkt wyjścia, ale nie zastąpi doświadczenia. Zwierzęta są różne, a wielu najważniejszych rzeczy można się nauczyć tylko od ludzi, którzy od lat hodują dany gatunek. Porozmawiaj z hodowcą, doświadczonym terrarystą lub weterynarzem, który zna gady i płazy, zanim kupisz zwierzę - i ponownie, gdy coś wygląda niepokojąco.